

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. I. Causæ cur Deus D. N. hominibus mittat infirmitates: & commoda
quæ inde pro suis electis eruit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

CAPVT I.

CAVSÆ CVR DEVS DOMINVS NOSTER HO-
minibus mittat infirmitates; & commoda quæ
inde pro suis electis eruit.

I supremi nostri patrisfamilias operarijs solùm fuisset
 corporaliter laborādum, quemadmodum meioribus &
 foßloribus: necesse fuisset, omnes per eandem sanitatis &
 virium corporis viam deducere: siquidem his destituti &
 infirmi, pensum laboris, ad quem vocarentur, perficere
 non possent. Sed quoniam eorum opera siue labores
 præcipuè sunt *spirituales*, & crescunt in perfectione non solùm faciendo, sed
 etiam patiendo: hinc est, quòd DEVS varias habeat vias, per quas eos ad
 eundem finem deducat; vt scilicet perfecti euadant. Quare aliquibus inte-
 gram tribuit sanitatem, & robustam corporis constitutionem, vt opera vir-
 tutum, quæ propria sunt corporis: & opera Spiritus, cuius instrumentum
 est ipsum corpus, exercere possint. nam, cum illud sanum atque robustum
 est; potest vtiliter Deo in illis operibus seruire: alios verò infirmitatibus
 ac doloribus premit: qui ad viam patiendi peragendam sunt aptiores: quia
 spiritui occasionem præbent heroicas virtutes exercendi, quæ sunt cum b
patientia coniunctæ: quæ (vt S. Iacobus Apostolus ait) *opus perfectum habet*.
 nam & ipsum pati, est quoddam operari; & qui multum tolerant, insignes
 sunt operarij: & cum eo perueniunt, vt in vtroque, in sanitate scilicet & in-
 firmitate strenui euadant: tunc sunt omninò perfecti: quemadmodum in
 Tractatu secundo dicere cœperamus.

SED quisnam declarare poterit diuinæ prouidentiaæ arcana, in duplicis
 huius sortis distributione? nam DEVS Dominus noster, quod in se erat
 potius voluisset, homines habere naturam sanam ac vegetam; vt & corpus,
 & spiritus cum facilitate & oblectatione, in omnibus ipsi seruirent. Quam
 ob rem in statu Innocentiaæ creauit eos sanos, & ab omni infirmitate libe-
 ros: imò etiam post peccatum longo tempore sunt conseruati in sanitate
 robusta. Et Israelitaæ ex magna Dei gratia per annos quadraginta, quibus in
 deserto fuerunt (quemadmodum ait Dauid) *non erat in tribubus eorum infir-*
mitas: vt sic ad Promissam terram pergere, & cum hostibus, qui eius ingres-
 sum propugnabant, pugnare possent. Neque enim dubium est, quin corpo-
 ris sanitas & robur multum ex se conducant ad progrediendum in hu-
 ius vite deserto, contendentibus ad æteruæ Promissionis terram peruenire:
 vt & cum Dæmonibus & vitijs congregiantur; & heroica valde opera fa-

Spiritu
maxime la-
boramus.

b Iacob. 1. 4.
Pati labor
est.

c. 10.

I.

c Ps. 104. 37.

ciant animæ ipsi vtilissima, magna ædificationis Ecclesiæ, & singularis auxilii proximorum: cum scilicet seueras seruant abstinentias, & asperitates, aliaque opera misericordiæ: siue corporalia ministrando infirmis & excipiendo peregrinos; siue spiritualia, gubernando: concionando, aliaque ministeria exercendo in bonum proximorum. Quamobrem cœlestis Adamus, quamuis terreni Adami miseras alias suscepit: non tamen (vt S. Thomas ait) corporis infirmitates, quæ optimæ corporis ipsius constitutioni non congruebant. Et ab eisdem infirmitatibus sacratissimam Virginem preleruauit, & Sanctum Ioannem Baptistam, aliosque clarissimos sanctos, quos vocatione speciali ad grandia opera vocauit; ideoque firma valetudine, & robustis corporibus eos præuenit: vt ingentes labores ferre possent. Qui autem donum hoc acceperunt, studere debent, (vt Sanctus Basilius ait) illud conseruare, & cum Dauide dicere: *fortitudinem meam ad te custodiam*: expertus enim erat Sanctus hic Rex, se valetudine, & viribus corporis, quas à DEO acceperat, multa præstitisse: *enam & Leonem, & vrsum interfecit, & prædam ex ore eorum eruit; & Goliath Gignantem proprio gladio ingulauit, & cum alijs multos hostium exercitus disturbasset, & Obtingentos interfecit impetu vno.* Iudicans itaque non expedire, donum adeò pretiosum indiscretè destruere, dixit Domino eius largitori: *fortitudinem meam ad te custodiam*, non inquit: ad me, sed: ad te; non, vt aliqua quæram, quæ me oblectent: sed quæ tibi placeant; non, vt mihi honorem comparem; sed in tuum honorem: vt et tibi deseruiam. Quod si tu etiam, fortitudinem tibi à DEO communitatam ipsi custodias: poteris cum ipsius auxilio passionum tuarum feras domare, inferni Gignantes vincere, vitiorum agmina dissipare, & ardua quæque gloriofaque moliri: confidens quod hac via, diuina te vocatio ducat vt in omnibus compos euadas.

3. f. 14. a.
4.

Sanitate ad
sanctitatem
vscendum.

De constitutionibus Mo
nasticis.

d Ps. 58. 10.

e 1 Reg. 17.

26. 51.

2. Reg. 23.

8.

Sanitas
conseruan
da.

2.

Lib. 31. Mo
ral. c. 31.
Gula &
Luxuria.

g Exod. 17. 1.

A DEO tamen est magna miseria nostra, vt sanitatem ipsam, quam Deus nobis ad ipsi seruiendum largitur: tanquam instrumentum adhibeamus ad eundem offendendum; & quas vires in virtutibus acquirendis exponere deberemus: eadem in sequendis vitis exponamus, duobus illis præcipuè, quæ Sanctus Gregorius carnalia appellat; eò quòd corpore exerceantur, carnisque voluptates tanquam finem respiciunt. siue illa sint gustatus nostri quo gula fouetur; siue tactus, quæ sunt tomenta libidinis. Corpora enim saniora & robustiora maiori vehementia solent sensualitatis passiones proferre. & quoniam in rebus delectabilibus, maiorem inueniunt oblectationem: sine freno post eas feruntur. Et vt ex aliena miseria tuam propriam agnoscas: attende, quàm malè vsi fuerint Hæbræi sanitate & corporis viribus, quas DEVS illis dabat in deserto. Nam g *vbi non erat aqua ad bibendum*, statim *murmurabant contra Moysen*, tanta impatientia, vt timuerit Moyses,

ac dixit

ac dixerit Deo: *quid faciam populo huic: adhuc paululum & lapidabit me? & cum deerat illis esca, adeo irascebantur, vt dicerent, h vtinam mortui essemus in terra Aegypti, quando sedebamus super ollas carniū, & comedebamus panem in saturnitate.* Et cum Manna haberet in copia, etiam murmurauit, dicens: *i anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo. & recordamur piscium, quos comedebamus in Aegypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique, & cepa & alia: quas res pluris faciebant: quod ipsorum palato magis arri-derent.* Et cum absente Moysē, *Isedisset populus manducare & bibere: surrexerunt ludere. cuius ludi exitus fuit, colore idolum: & iterum in comederunt & adorauerunt Deos Moabitarum: vt libidinem suam explerent cum filiabus eorum.* Denique de eis dixit Moyses *n increffatus est dilectus, & recalcitrauit: increffatus enim fuit constanti sanitate & viribus, atque diuitijs: recalcitrauit autem contra DEVM à quo illa acceperat.* Hi sunt fructus sanitatis & virium corporis effrānium. nam quemadmodum fortis & lasciuus equus, si frāno pareat, seffōri adfert honorem, & periculum euadere facit: si autem est indomitus, & effrānis, eundem præcipitat: ita corpus, quod animæ ipsi est instar equi, cum sanum & robustum est, si simul sit subiectum & rationis frāno contineatur, honorem adfert dirigenti: nam quemadmodum Deus dixit S. Iob: *o in occursum pergit armatis, contemnit pauorem, nec cedit gladio, & victor ex periculis exit: At si non sit benè domatum, miserè præcipitat animam in ea vitia, ad quæ ipsum propendet.* Quis enumerare poterit voracitates, ebrietates, & idololatrias ventris eius; quæ pro suo habet DEO: quid dicam de ludis, solatijs inanibus, & alijs carnis appetitionibus, quas tanquam Dominas agnoscit: quid de murmurationibus, furijs, & vindictis, quas adinuenit contra impediētes voluptates & ambitiones suas: quod si cum *sanitate, etiam diuitia & potestas* coniungantur: ex his tribus arma sibi conficit, ad totum virtutum regnum perturbandum: omniaque vitia in earum throno collocanda, pper tria (inquit Sapiens) mouetur terra & turbatur; *& quartum non potest sustinere: per seruum, cum regnauerit; per stultum, cum saturatus fuerit cibo; per odiosam mulierem, cum in matrimonio; fuerit assumpta; & per ancillam, cum fuerit heres domina sua.* An nō seruus, qui regnat, corpus est sanum & robustum: quod in animæ regno præsidet, habetque potestatem, vt quod libet faciat? & an non stultus latur est sensuum appetitus, ciborum abundantia enutritus, & viribus pollens ad sua desideria explenda? & an non odiosa, ac litigiosa mulier, quæ in matrimonio assumitur, est lasciuia ipsa sensualitas, quæ vult ipsi spiritui æquari; eumque vexat: nisi, quidquid ipsa cupit, obtineat? ac denique, an non ancilla dominæ suæ heres, est ipsa caro; quæ ibi vsurpat omnes diuitias, quas ipsa ratio deberet alijs gubernare; ipsa tamen eas potius expendit in ijs quæ suo palato

placent

Iudai sanitate abusi.
h Exod. 16.3i Num. 21.5.
k Num. 21.5.l Exod. 32.6
m Nū. 25.2.n Deut. 32.
15.

o Iob. 39.21.

Tria corporis arma.

p Pro. 30.21

placent? Quatuor hæc *conscientiam* propriam turbant, *familiam* inquietam reddunt, & totam *Rempublicam* disturbant: eò quòd statutum à Deo ordinem, & quòd ipsa prudentia dicat, non seruant; sed corpus ipsum, quòd alioquin tanquam mancipium seruire debuit, potiùs tanquam Rex gubernat, & quòd esurire potiùs semper debuit, comedens & bibens efficitur furiosum; & sensualitas quæ tanquam ancilla esse debuit, gubernat & imperat tanquam Domina; & cum caro esset tanquã ancilla tractanda, ipsa obtinet quidquid libet. Quòd si diuina misericordia tantam inordinationem non reduxerit in meliorem ordinem; & hisce feris arma non subtraherit: non erit earum insolentiarum numerus; semper enim vires & facultates suas in peccatis multiplicandis collocabunt.

S. I. *Bona ex infirmitate.*

EX his suauißimam Dei nostri prouidentiam agnosces: qui videns multos ex suis electis in huiusmodi miserias incidisse, ob sanitatem & corporis vires, quas illis communicauit; aut altissima sua sapientia multò antè præuidens, eos in similes lapsuros, si sani & robusti corpore uiuerent: decreuit eos per viam infirmitatum ac dolorum deducere: vt omnia hæc mala auerteret, suisque diuinis donis eos locupletaret.

NAM infirmitates domant insolentes nostrorum corporum equos, eorumque passiones cohibent, ne contra spiritum, qui eas non poterat continere, præualeant. Nam (vt S. Gregorius ait) caro doloribus non afflicta, effrænis est in tentationibus: quis enim nesciat, quòd melius sit arde-
re febrium, quàm igne vitiorum? cuius ignis si memor fueris, non con-
quereris de ea flamma, quæ à tali præferuat incendio. Propterea enim Deus infirmanti Iob dixit: *q memento belli, neque ultra addas loqui.*

QUOD si dixeris, macilentum ex infirmitate equum, sistiturum in medio cursus: potiùs credendum est DEVM eam infirmitatem statuere, tum vt fræni instar illum contineat in cursu vitiorum, ad quæ currebat: tum vt quasi calcaribus illum vrgeat, vt in cursu virtutum celerius progrediatur. Memento (ait S. Gregorius) mali illius Prophetæ & Balaam, qui *insidens asina proficiscebatur, vt malediceret populo Dei.* quæ tamen iter eius impediuit, videns Angelum gladio sibi minantem. Licet enim Balaam eam verberaret, noluit tamè progredi, sed potiùs iunxit se parieti, & attriuit sedentis pedem & cum adhuc illum ampliùs verberaret concidit sub pedibus sedentis, ita illos ledens, vt neque pedes iter suum prosequi posset, & tunc asina locuta est conquerens, quòd percuteretur; sed & Dominus aperuit oculos Balaam, vt videret Angelum stantem in via, euaginato gladio quem adorauit pronus in terram: & tunc dixit: *Si displicet tibi, vt vadam, reuertar.*

Lib. 33. Moral. 6. 7.
Passiones cohibet.

q Iob. 40. 27
2.

3. p. Pastor. admpni. 15.
1 Num. 22.
23. 2. Petri 2. 15.
Vicia frænas, virtutes promouet.

QVO facto docemur, carnem doloribus oppressam detinere malos spiritus gressus, eiusque excessus corrigere: quia præbet illi occasionem aperiendi oculos, ut inuisibilem castigantem videat; suamque superbiam agnoscens, ad pedes creatoris sui procidat: & offerat se, ad prauos suos gressus in meliores commutandos.

QVI autem meliores gressus esse possunt: quam si quadruplicem inordinationem ex prosperitate exortam, in bonum ordinem redigat: agridudo enim corpori detrahit *sceptrum*, quo imperabat, illudque tanquam seruum sibi subijcit; illa *stultum*, sua saturitate defraudat; & pœna inflicta sapientem reddit; lasciuia insolentis *sensualitatis* domat: ut rationi subiecta pacem habeat; *carni* quoque hæreditatem aufert, quam habebat; efficitque, ut illa tanquam ancilla cum deteriori & laboriosissima huius mundi portione sit contenta.

QVARE quod flagellationes, ieiunia, & aliæ corporis asperitates in sanis corporibus efficiunt: id morbi & dolores efficiunt in infirmis. idque modo quodam perfectiori ac securiori: quia mundi sunt à voluntate propria, & inani gloria. mortificant verò ipsum cor in re, quæ maximè sentitur. Et quamuis tales dolores & morbi in sua radice & origine sint necessarii: diuina tamen gratia eos reddit voluntarios, faciens ex necessitate materiam virtutis. aded enim eos tolerantés delectantur: ut ijs, quos necessariò se vident sustinere, spontè & electione sua multò plures addant: quibus se ipsos clarissimos & excellentissimos reddunt.

MAGNAM laudem promeritus est S. Iob ex vita sua exemplari, quam dum diues esset ac sanus ducebat: at Dæmon (quemadmodum Sanctus Chrysostomus aduertit) parui hanc eius virtutem faciebat: eò quòd videret illù magnis diuitijs ornatum pugnare; & quamuis post ablatas diuitias magna dederit suæ sanctitatis indicia; nec tamen hoc Sathanas pro magno habuit: eò quòd videret illum sano adhuc corpore pugnare: at quando Deus potestatem illi fecit, eius *carne[m] tangendi*, & *ipse percussit illum ulcere pessimo, à planta pedis usque ad verticem eius*: vidit verò illum etiam adhuc heroicas virtutes prodere, obmutuit, seseque victum agnouit ab eo, quem videbat æquè celeriter in aduersis currere, atque in prosperis cucurrillet. Sed quomodo in suis infirmitatibus ac doloribus cucurrit? eadem scriptura loquitur dicens: *quod testa saniam radebat sedens in sterquilinio*. Parui certe faciebat suos dolores, qui non molli aliquo linteo, sed testa dura vulnera sua radebat; cuius asperitate magis dolorem augebat. Et eodem spiritu dicebat; *quis det mihi, ut, qui cepit affligere me dolore, ipse me conterat: soluat manum suam, & si ita placet, succidat me*. O patientiam heroicam! ò magnanimam resignationem! ò felicem infirmitatem, quæ aded virtutem attollit!

3.
Quatuor
bona infirmitatis.

4.
Infirmitas
mortificatione
potior.

5.
Hom. 1. ad
populum.

Iob. 1. 10.

(Iob. 2. 2. 8.
S. Greg. 161

Infirmitate
Iob vicit.

Iob. 6. 3.

6.
u 1. Tim. 5.
23.
x 2. Cor. 12. 9
in Pjal. 69.

Omnes vir-
tutes exer-
centur.

7.

y Luc. 16. 22.

Anima pur-
gatur.

z Ioan. 5. 8.
Serm. 28. in
illud: erunt
duo in lecto
vno.

a Ioan. 5. 14
supra, ad-
mon. 13.

b Prou. 5. 6.

IAM HOMINUM: u *sanctum I moheum*, grauibus *infirmatibus* vexari, & continuo *stomachi* dolore: & nihilominus *aquam bibere*, qua illum au-gebat! iam non miror, Deum nolle Sancto Paulo Apostolo x *stimulum* *lucæ carnis auferre* (quem Sanctus Augustinus existimat fuisse infirmitatem quandam, aut grauem corporis dolorem) siquidem dixit ei, *virtus in infirmitate persequitur*. cum enim nullam particularem virtutem exprimit: ostendit, omnes in infirmitate perfici: charitate in DEVM, amoris proprii mortificatione; misericordia in proximum, discendo ex propria miseria compati alienæ; obedientia, conformando propriam voluntatem cum diuina in omnibus ijs, quæ pœnam inferunt; patientia in acceptando corporis cruciatu, cum spiritus lætitia. & reliquæ mortales virtutes, cum in hoc conflatorio purificantur, prodeunt tanquam aurum splendidissimū propter occasionem, quæ ibi est, maiores difficultates vincendi, earumque actus magis heroicis exercendi.

QVID verò dicam de efficacitate infirmitatum ad animam in hac vita purificandam ab omni eo, quod ingressum impedit in gloriam? Nam quem admodum y *Lazarus ille mendicus*, ob heroicam suam patientiam, quam habuit in doloribus: statim post mortem, *portatus fuit ab Angelis in sinum Abrahe*; ita proluxæ tuæ infirmitates, pro purgatorio tibi erunt: vt in eis purificato liceat tibi statim atque mortuus fueris, cœlum ipsum intrare. Quod si DEVS D. N. sanitatē tibi restituere noluerit: infirmitates tibi ex vsu fuerint, vt modum discas, quo te in eis gerere debeas: sequens consilium CHRISTI, cuiusdam alteri infirmo datum: *z tolle grabatum tuum & ambula*. corpus tuum (ait Sanctus Ambrosius) est lectus, & grabatum animæ tuæ: quæ, cum infirmatur ob vitia & peccata, corpus eam furioso quodam passionum impetu raptat: at cum illa ex spiritualibus infirmitatibus sana exsurgit, incipit corpus suum tollere, quo voluerit illudque ita animæ subijcitur, vt permittat se portari. Quid igitur est, quod Christus dicit: *tolle grabatum tuum & ambula*? nisi dicere: quia tot infirmitates ac labores patienter tulisti, ecce ego & corporis & animæ sanitatem restituo, cum huius integro supra illud Dominio, vt vtrumque vnà progrediatur de virtute in virtutem vsque ad omnium fastigium, & perfectionem. Sed ne adhuc securum te reputes: siquidem eadem ipsa sanitate etiam per Sacramentum & miraculum tibi reddita abuti potes: memor esto eius, quod idem Saluator eidem infirmo dixit: *a ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat*. Audi Sapientis consilium, quod pulcherrimè declarat Sanctus Gregorius. b *Nedes* (inquit) *alienis honorem tuum, & annos tuos crudeli. Ne forte impleantur extranei viribus tuis & labores tui sint in domo aliena, & gemas in nouissimis, quando consumpseris carnes tuas, & corpus tuum sine vlla utilitate.*

Quali

Quasi dixerit: Ne degeneres à nobilitate hominis: nec annos tuos expendas, tuis hostibus, eorumque Duci Sathanæ inferuendo: neque enim par est, vt fructum illi accipiant ex viribus quas DEVS tibi dedit; & vt labores tui non domum animæ tuæ ditent, sed alienam; quæ est infernus: salutem & facultates tuas absque vlllo remedio perdendo, eò quòd eis fueris vsus ad peccandum.

§. 2. *Infirmities magnorum Sanctorum.*

PROGREDIVR verò vterius Dei Domini nostri potentia, seque prodit in eo, quod suis electis bonum sanitatis cum ipsa infirmitate coniungat, auxilium eis præbens, vt æquè infirmi laborent, atque si sani essent; iuxta illud Apostoli: *cum infirmor tunc potens sum* quia diuina gratia fouet imbecillitatem meam, magnisque auxilijs spiritui meo oblati, virium corporis defectum supplet. Stupenda fuerunt in hoc genere Sanctorum Patrum exempla: qui admiranda opera cum grauissimis morbis coniunxerunt. Quis non obstupescat S. Gregorium Magnum, de quo dicitur: admirabilia sunt quæ dixit, fecit, scripsit, decreuit, præsertim infirma semper adeoq; ægra valetudine, vt vel ea audire, quæ ipse in suis Epistolis refert, magnam commoueat compassionem. Quid verò dicam de Sancto Bernardo, de Sancto Francisco, de Sancta Clara, & de Sancta Catharina Senensi, alijsque Sanctis, quos DEVS per vias deduxit admirandus, coningens in eis sanitatis & infirmitatis fructus: laborabant enim frequenter, atque si essent sani, licet multa paterentur, quia ægroti erant: & vocatio diuina, quæ per vtramque viam eos deducebat, ita adiuuabat, vt essent in vtraque perfecti. Licet interdum infirmitas augetur, vt patiendi merita etiam crescerent; & interdum rediret sanitas, vt possent feruentius laborare. Hic ille est feruens status, quem & alijs consulebat, & ipse sequebatur Apostolus cum diceret: *d in omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut Dei ministros in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis, in virtute Dei, pugnantes per arma iustitiæ à dextris & à sinistris, per gloriã, & ignobilitatem; per infamiam & bonam famam;* quibus etiam adde: per sanitatem, & infirmitatē; per fortitudinem, & imbecillitatem; per dolorem, & leuamen: ad vtramque siquidem manum paratum esse decet strenuum Iesu Christi militem, que cupit esse perfectus.

EX HIS licet deducere aliquas causas magis particulares, cur DEVS D. N. viros sanctissimos morbis affligat. quos colligit Sanctus Chrysostomus, perpendens exemplum Sancti Timothei discipuli sancti Apostoli Pauli,

2. Cor. 12.

Multi infirmi magna curarunt.

2. Cor. 6. 4

Sis ambidexter.

1. Cor. 1. ad populum.

c. 1. Tim. 13.

Providentia
Dei in infir-
mitatibus.1.
Ob Humili-
tatem.2.
ut Deus lan-
detur & nō
Homo.3.
Efficacitas
gratia.4.
Puritas in-
tentiois.5.
ut maiora
præmia
sperentur.

quæ *frequentes* patiebatur *infirmities*: cum aliàs semper esset in prædicatione, & promulgatione Euangelij occupatus, quæ tunc aded erat pro totius vniuersi bono necessaria. Et tamen nec discipulus à Magistro petijt sanari quemadmodum alios multos sanabat; nec Magister id voluit illi præstare, quod alijs promptè præstabat: sed satis sibi esse existimabat remedium proponere: ne *aquam* solà biberet, vt consueuerat, sed *modico vino* uteretur, valdeque temperato: vt foueret, & confortaret *stomachum*. Vterque enim in ea infirmitate agnoscebant *providentiæ* diuinæ consilium, cū qua & optabant, & gaudebant voluntatem suam conformare: venerantes causas, cur *Deus* eam infirmitatem permitteret: quas Sanctus Chrysostomus ad octo præcipuas reducit: Ne scilicet, videntes magnalia, quæ *Deus* per ipsos operabatur, superbirent; sed, imbecillitatem suam in ea infirmitate agnoscentes, se se demitterent, ac verè humiles euaderent.

DEINDE: vt ceteri homines ipsorum miracula & ingentia opera, ac porro ipsos etiam morbis subiectos cernentes, agnoscerent, illos esse eiuſdem massæ homines, cuius ipsi essent: *Deo* *que* tribuerent illa opera, cuius reuera erant: gratiasque & gloriam propterea illi tribuerent.

ET hinc oritur *tertia* causa: vt scilicet *Deus* in eis ostenderet gratiæ suæ supremam efficacitatem: vt quæ faceret opera aded prodigiosa per infirma aded instrumenta, supplens auxilio suo, quod humanæ deſerimbecillitati.

QUARTA, vt admiranda virorum illorum patientia & puritas, qua *Deo* seruibant, mundo innotesceret. quia non ob aliquod interesse, aut delicias, quas quærerent, seruibant; siquidem fideliter seruientes, dolores potius & cruciatus sustinebant: sed quia *Deus* talis erat, vt eum amare, atque fideliter seruire gauderent: etiam si ille ipsos affligeret & cruciaret.

OBITER tamen *quinta* causa insinuatur, qua oculi nobis aperiuntur ad ingentia præmia cognoscenda, quæ *Deus* illis in cælo reseruat, reddetque in generali resurrectione, cum gloriosa illis corpora restituet. quibus in hac vita, propter *fidelia* obsequia, non præmia, sed multas reddidit tribulationes. Si enim cura tibi est, vt operarijs, qui in tua vinea, vel domo laborarunt, mercedem reddas; nec vis è domo tua eos abire, cum labori suo finem impoluerunt, quin mercedem statim accipiant: quantò magis supremus noster Paterfamilias, si non videtur in hac vita operarijs suis mercedem reddere, sed potius eos aduersitatibus grauibuscque laboribus onerat: volet in fine clarissimis illos præmijs afficere, vt dolorum præteritorum obliuiscantur.

HINC

HINC SEXTA oritur causa: vt scilicet magnam ex Sanctorum exemplis consolationem concipias, cum videris te in similes aduersitates incidisse: & te ipsum ad eas ferendas excites, quemadmodum suas illi tulerunt; & speres tibi ad finem vitæ mercedem copiosam reddendam, quam illi fuerunt consecuti.

IMò etiam, vt intelligas: cum te ad S. Pauli, S. Timothei, & reliquorum Sanctorum imitationem exhortamur, non proponi tibi homines alterius naturæ, quàm sit tua: siquidem easdem in eis infirmitates & miseras cernis, quas tu sustines: & intelligas, quòd quemadmodum tribulationum eorum particeps efficeris: ita possis eisdem in virtutibus imitari.

QUAMOBREM S. Iacobus Apostolus, cum Eliam Prophetam imitandum nobis proponit in feruore & fide orationis suæ: *f. Elias, inquit, homo erat similis nobis passibilis, & eisdem passionibus subiectus, quas nos patimur: & nihilominus oratione clausit caelum, ne plueret; Et rursus aperuit, vt plueret. & Sapiens de se ipso dixit: g. sum & ego mortalis homo similis omnibus in conceptione & natiuitate mea; & in reliquis, quæ in infantia omnibus eueniunt & nihilominus optaui, & datus est mihi sensus: & inuocaui, & veni in me spiritus sapientia: & preposui illam regnis & sedibus; & diuitias nihil esse duxi in comparatione illius.* Quibus omnibus moneris, quòd qui eandem habes naturam, eisdem quoque gratiæ sis capax, si te velis ad eandem obtinendam animare.

DENIQUE vult Dominus noster, te discere recto iudicio iudicare, quis in hac vita sit beatus; & quis in eadem infelix. quòd scilicet huius vitæ felicitas non in sanitate, diuitijs, & huiusmodi honoribus; sed in veris, solidisque virtutibus consistat. contra verò infelicitas non in infirmitate, paupertate, aut ignominia: sed in vitijs & peccatis consistat. ac proinde si diuites vitiosi sint, eos verè esse infelices: infirmos verò & pauperes, si sancti sint, verè beatos esse ac felices: & quo magis sunt tribulati, eò esse gloriosiores ac beatiores. nam *h. tribulatio* (vt Apostolus ait) *patientiam operatur: patientia autem probationem; probatio vero spem: spes autem non confundit* nec inanis remanet: sed potius multò plura recipit, quàm vel cogitare poterat, se potuisse sperare: *quia charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui aliquid benè sustinent, per Spiritum sanctum, qui eis datur, & in eis manet; cuius presentia gaudijs diuinis eos replet.* Ac propterea idem Apostolus *gloriabatur in suis infirmitatibus, tanquam virtutis Christi in eis venientis præcursoribus, & metatoribus.*

HINC oriuntur dulces illæ querelæ, inuidiæ sanctæ, & zeli ac æmulationes feruentes inter ipsos iustos. Nam qui sani sunt, infirmis inuidet, videtes, eos suis infirmitatibus proficere; se verò indignos reputant illis aduersitatibus: & exiguæ suæ virtuti attribuunt, quòd DEVS similes probationes

6.

*Ne deficias
in aduersi-
tatis,*

7.

*Sancti eius-
dem nobis-
cum fue-
runt natu-
ra.*

f. Iacob. 5. 17.

g. Sap. 7. 1. 7.

8.

*Sola virtus
beatos effi-
cit.*

h. Rom. 5. 4.

i. 2. Cor. 12. 9.

*Sancta æ-
mulatio.*

eis non mittat: & ita seipfos ad magis laborandum excitant; vt assumptis spontè alijs laboribus & asperitatibus obtineant, quod infirmitatibus non obtinent. At infirmi ipsi etiã sanctè intudent sanis, videntes insignia opera, quæ in Dei obsequium, & eius Ecclesiæ utilitatem præstant: suis verò peccatis attribuunt sanitatis defectum, minusque recto eius vsui, illam haberent. Non conqueruntur ob ea, quæ ipsi sustinent, sed quæ alijs ipsorum causa tolerant. Conqueruntur, quòd non possint ieiunare, non vigilare, nec præstare quod alijs præstant: & quod cogantur delicatius comedere, quàm alijs; & eximi ab oneribus, quæ alijs portant.

Q V O D tamen torum in humilitatis & patientiæ materiam conuertunt, agnoscentes supremam Dei prouidentiam, eiusque consilijs se subiicientes: eum in modum, quo *k Jacob moriens singulos filiorum Ioseph benedixit: & adorauit fastigium virgæ eius: reuerentiam exhibens supremæ eius potestati, & authoritati, qua ibi fungebatur.* Ita igitur in tuis infirmitatibus supremam Dei gubernationem reuereberis, gaudens, quòd suam in te impleat voluntatem, quæ semper tendit in id, quòd eius electis est utilissimum.

*k Heb. 11. 12.
Gen. 47. 31.*

*LXX ver.
serunt, sum-
mitatem
virgæ eius.*

CAPVT II.

*AFGRITVDINEM ESSE MEDIVM AD
Orationis donum impetrandum; & varios esse in ea oran-
di modos, actusq; virtutum heroica-
rum.*

INTER magna alia bona, quæ infirmitas ex diuinæ prouidentiæ consilio adfert, illud est præclarissimum, quòd doceat ORARE, sicut oportet. ea enim vitur DEVS, tanquam instrumento, vt ægrotanti largiatur donum orationis: quatenus infirmitas aperit *utriusque* cognitionis oculos, quibus oratio nititur. Altera est cognitio peccatorum, & miseriarum *nostrarum* altera vni earum reparatoris, DEI scilicet Domini nostri. Vix enim Christianus aliquis etiã dissolutis moribus, inuenietur, qui periculosa infirmitate laborans, non aperiat oculos, sicut alter Tobias, huius aduersitatis a felle tactus, ad suas culpas agnoscendas, propter quas huiusmodi pœnam est promeritus; & miseriam suæ mortalitatis; & periculum, in quo videt se constitutum, suæ damnationis & simul eos aperit, vt videat, mali huius remedium, à Deo sibi prouenturum, in cuius manibus est salus & infirmitas; vita & mors, & ipsius malorum leuamen: quibus cogitationibus affectus excitat suæ voluntatis, & suas orationes ad eum dirigit, qui possit ipsum à tantis miserijs liberare. Quamuis Rex Antiochus impijssimis esset omnium,

*Duplex cog-
nitio Ora-
tionis.*

a Tob. 11. 13.

qui